

Conciones, Siue Conceptvs Theologici Ac Praedicabiles, In Omnes Totivs Anni Dominicas

Opvs Novvm Figvris, Allegoriis, Similibvs Ex Sacris profanisq[ue]
Scriptoribus plenißimum, cum occurrentium fidei controuersiarum
tractatione.

De Sanctorum Festiuitatibus Annitotius - Nvnc Demvm Integre Svppleti,
Concionibus per octauam Vener. Sacramenti suo ordine intersertis

Besse, Pierre de

Coloniae Agrippinae, 1620

Infra Octauam Ven. Sacramenti Co[n]cio VI. Memoriam fecit, &c. Psal. 110.
1. Quòd Dei beneficia nutrientis nos obligent. 2. De effectibus Eucharistiæ
in anima quoad peccata & opera mortificata. 3. ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56205](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56205)

Psal. 103.

vmquam quid simile? quis non admirans exclamet: *Quam magnificata sunt opera tua, Domine, omnia in sapientia fecisti, &c.*

Eia igitur fideles, veritatem hic fidei sequamini, sensus humiliare, & rationem, argumenta & syllogismos, qui contrarium ostendent, conuincite, omnipotentiam Dei vindicate, mirabilia admirabilis existentie corporis Christi in sacramento Eucharistico admitemini, in quo anime nostrae exemplum vos confirmet; considerate inquam, quod quemadmodum illa tota in toto corpore & simul in vnaquaque corporis parte est, ita gloriosum Christi corpus in Eucharistia esse: sciunt enim Philosophi omnes, locum corpori deberi non solum quod corpus sit, sed etiam quod vnum.

Locus corpori debitus, quod vnum sit.

Gen. 27. Cant. 2.

Hoc igitur vobis inhæreat, quod si intelligere non valeatis, in silentio id ipsum adorare sufficiat. Et sane animarum nostrarum vindex Deus, te hic supplices adoramus, & omnia hæc mirabilia demirantes, te vere hic præsentem esse confitemur, esse velut Iacob pellibus accidentium coopertum; velut sponsum Cantuorum specierum sacramentalium cancellos respicientem; velut Moysen monte descendentem faciem sacramenti velo coopertum, vt ita diuinæ maiestatis fulgorem, ad quem creaturarum oculi caligant, abscondas; ac velut solem humanitatis nostræ nubilo tectum, vnde influxus nobis cælestes emittis. Quos ne subtrahas rogamus, & supplices con-

Exod. 32.

sendimus, tuumque amorem nobis in hoc mundo elargiaris & gratiam, vt hac ratione in altero gloriam promereamur, ad quam nos Pater, & Filius, & Spiritus sanctus deducant.
Amen.

CONCIO SEXTA

INFRA OCTAVAM
VEN. SACRAMENTI.

SEXTVM MIRABILE.

In quo de admirandis SS. Eucharistiæ effectis est sermo.

Partitio.

- I. Quod Dei beneficia nutrientis nos obligent.
- II. De effectibus Eucharistiæ in anima quoad peccata & opera mortificata.
- III. Effectus alij spirituales.
- IV. Quod communionis vis maxima sit ad charitatem.
- V. Communio valet ad cor corroborandum.
- VI. De effectibus Eucharistiæ corporalibus.
- VII. Miscellaneum effectuum Eucharistiæ.

Memoriam fecit mirabilium suorum misericors, & miserator Dominus, escam dedit timentibus se. Psal. 110.

FIGVRA.

DOMVS Obededom Leuitæ gratijs & benedictionibus cælestibus repleta fuit, quod fœderis arca ad aliquot menses in eadem esset commorata. Arca hæc, Auditores, vere Eucharistiæ figura fuit & prototypon, atque innuere allegorice historia volebat, sacrosanctum hoc sacramentum, vt digne, summoque cum honore animam piam, spiritualetmq; ingressum est, omnia quamprimum donis, gratijs, fauoribus, & benedictionibus cælestibus repleti, ac cumulari. Felix beataque illius præsentia, ac receptio illius penitus admirabilis, & effecta vere diuina & inaudita. De his hodierna die apud vos agam, & omnia illius genera, quam possum scitissime recensebo. Sed cæleste prius auxilium implorandum est, ad Spiritum paracletum confugiendum, eius gratia expectanda, simulque glorio.

gloriosa Deipara inuocanda, nobis vt adesse & patrocinari dignetur: idcirco in genua procubamus, & cum Gabriele Archangelo verbis consuetis illam salutemus.

AVE MARIA.

L. Nihil est quod magis obliget quemquam quam alimentum.

Nihil est omnino, Auditores, quod homines erga Deum magis deuinciat, magisque impediatur, ne maiestatem illius vilo modo offendant, quam beneficiorum, & praesertim eorum, quae ad alimentum, & vitae huius sustentationem spectant, recordatio, iugisque memoria. Exemplo nobis futurus est Iacob Patriarcha, qui cum ad extremam se redactum inopiam cerneret, & maxime victus penuria laboraret, votum vouet Deo, se, si panem in cibum, & vestem ad induendum nactus fuerit, perpetuo vt Deum illum habiturum, totoque vitae tempore fidele illi obsequium praestitutum. Audiamus pronuntiantem: *Si fuerit Dominus mecum, & dederit mihi panem ad vestendum, & vestem ad induendum, erit mihi Dominus in Deum, &c.*

Gen. 28.

Dicit. 8.

Hoc argumento vsus est in Deuteronomio Deus, vtque Hebraeis repraesentaret, quantum illi deberent, ingentia illis beneficia, quae ab ipso receperant, in memoriam reuocauit, atque illa in primis, quae ad eorum educationem, alimenta que pertinerent: *Et recordaberis cuncta iuueris, per quod adduxit te Dominus Deus tuus quadraginta annis per desertum, & dedit tibi cibum manna, quod ignorabas tu, & Patres tui: quasi diceret, si colere me, & adorare debes, popule meus, quod tuus creator sim & conditor: maiori profecto ratione, quod tuus sim benefactor; recorderis enim oportet omnium viarum, per quas te Deus quadraginta annorum spatio deduxit, interea dum in deserto commorareris, quomodo tibi manna in cibum dedit, quod erat cibum & esca tibi non minus quam Patribus incognita. E quo efficeret volebat, illum, qui alit & educat, alumnos sibi mirabili ratione deuincire.*

Quod egregie illustratur apud Ioannem, vbi Dominus postquam quinque panibus hordeaceis & duobus pisciculis quinque hominum millia refecisset, ita sibi alumnos illos deuinxit, vt publica illum voce depraedicarint, eius mirabilia diuulgarent, inque Regem eligere

voluerint: *Iesus ergo cum cognouisset, quia venturi essent, vt raperet eum, & facerent eum regem, &c.*

Ioan. 6.

Et sane magnum singulareque beneficium est, a Deo nutrir & educari, adeo vt si nulla alia eius amandi timendique esset ratio, vnum hoc sufficeret, quod ab eo & alatur & nutrimur, quique animas simul & corpora magna cura, sollicitudineque recreatae pascit: vnica haec consideratio, licet alia non forent, ad rationis praescriptum ponderatae, nos illum in regem creare, & velut Deum sincere toto vitae tempore adorare cogeret.

Adorari meretur Deus, quod nos enutrit.

Ioseph non sine singulari Dei prouidentia ad secundaria regni Aegypti gubernacula promotus, cum iam frumenti magnam copiam coaceruasset, & vniuersos regni incolae in summa rerum inopia aluisset, publico omnium Sarraparum, & Regis impitius edicto honorem nactus est amplissimum, & generalis totius regni vicarius, & lingua Aegyptiorum, Saluator mundi est nuncupatus: *Et vocauit eum lingua Aegyptiaca Saluatorem mundi, &c.*

Gen. 41.

Cant. 1.

Videte igitur quomodo alimenta hominem obligent: quor, quantisque nominibus altori debitores constituant etiam populos barbaros & Deum ignorantes? Maior profecto Christianorum erga Deum obligatio, qui tanta anxietate, curaque illos educat, & nullo non tempore reficit.

Sponsa, dona, quae a dilecto receperat, quotque nominibus erga illum esset deuincta, recensens inter cetera ait, eo potissimum nomine se obligatam, quod in cellaria illius ad gustanda vina esset introducta, in quibus reficeretur, & biberet largius: *Introduxit me Rex in cellaria sua.* Pro quantum maior animae erga Deum obligatio, sponsum inquam suum, quod quotidie illam non in cellam, sed ad Sacramenta, & praesertim ad Eucharisticum inuitet & introducat, vt ibidem corpore eam suo reficiat, & sanguine inebriet, quae alimenta verè diuina sunt & caelestia.

Magna animae obligatio erga Deum.

Et sane singulare beneficium est liberali munificaque Dei manu enutrir, & non minore contra ingratitudo, ipsum nolle agnoscere, & beneficii memoriam exuere. Vnde apud Isaiam exostulans Deus hanc Iudaeis ingratitudinem exprobrat, quod scilicet ab

Cap. 49.

M m 3 ille

Christia-
norum in
gratitudo.

Joan. 1.

illo enutriti, benefactorem contempserunt, & tantum non pedibus proculcassent. *Filios enutriti, ipsi vero spreuerunt me*, quasi diceret, ægrè me habet, & non mediocriter emacerat, quod postquam filios tam sedulo matureque educarim, ab iisdem negligat. offendat, & ad iracundiam prouocet. Nulla sanè reperiri maior ingratitude potest, quàm Christianos, quibus datum est filios Dei & esse & dici. (*Dedit eis potestatem filios Dei fieri*) quique quotidie, tum quoad animam, tum quoad corpus in mensa Patris cœlestis reficiuntur ac pascuntur, quotidie delictis cum suis imitare & contemnere.

Deut. 32.

De populi sui ingratitude conquestus olim altissimus, eamque fugillans & coarguens, inter cætera ei exprobat, quod delicate enutritus ac impinguatus aduersus se insurrexerit, & refractarius recalcitrari: *Incrassatus, dilatatus, impinguatus, postea recalcitrasti*. Dicere volebat. Quid? hunc me populum impinguatum & velut equum hordeo in equi infartum, insolescendo me calcibus petere, in me insurgere, tollere cornua, murmurare, & præcepta mea pedibus proterere & pessundare? Profectò deplorandum ac lachrymis dignum, Christianos tam in undè dulciterque in epulo Eucharistico refectos, & impinguatos, aduersus Deum insurgere, calcibus petere, immotigeros se præbere. Nulla hac maior dici fingit ingratitude potest.

Psal. 54.

Sortem tuam deplorans Dauid, & aduersù fortune vultum, ait, nihil unquam sibi visum grauius aut funestius, nihil quod illum affligeret magis, quàm domesticos, conuiualesque aduersus se insurgere, & insidias in corpus suum moliri. Audite querelas & expostulationes: *Si inimicus maledixisset mihi, sustinuissem; utique, tu vero homo vnanimis, dux meus & motus meus, qui simul mecum dulces capiebas cibos*. Quod olim de se ipso Dauid, idem de Deo sentiendum credendumque, si aliqua in illum cadere possit afflictio, nihil fore quod illum affligeret, torqueretque magis, quàm cum offensum se videt ab ijs, qui fideles se illius famulos esse iactant, sapiusque ad communionem accedunt, & frequenter carnem illius & sanguinem in Eucharistia recipiunt. Nihil siquidem est, quod diuinam maiestatem magis offendat & iuxta.

Nihil gra-
uius dome-
sticorum
insidijs.

Grauis of-
fensa coru,
qui sapius
communi-
cant.

Hactenus hæc dicta, hinc vt fiat manifestum, quemadmodum Deo infinitis nominibus deuincti sumus, quod alimenta nobis suppeditet, corpusque enutriet, multò maiorem nostram erga illum obligationem esse, quod animam in Sacramento Eucharistiae enutriet ac pane reficiat Angelico, Sacramento inquam, quod omnium diuinorum memoriale & epitome; quod solum nobis thema hæctenus fuit: *Memoriam fecit mirabilium suorum misericors & miserator Dominus*. Inter tot mirabilia iam aliquod mihi delegi, quod sextum futurum sit, qui sunt mirabiles, quos producere in recipiente Sacramento hoc solet, effectus: in quo vt ordinem consuetum seruemus, primò de effectis illius, quæ in axima, ac deinde de ijs, quæ in corpore producit, sum acturus, atque hinc videre poteritis, quanta hic mirabilia delitescant.

Quod ad primum igitur spectat, antequam progrediar ulterius, sciatis oportet, Sacramentum inter cætera, quibus nuncapatur nominibus, tria potissimum habere, quæ primaria ac præcipua sunt, vt Angelicus Doctor Thomas ait: dicitur quidem hostia, communio & viaticum, idque ob triplicem temporis differentiam, hostia siquidem præteritum temporis spectat, quod mortis & Dominicæ passionis, in qua velut vera hostia ille Deo Patri oblatum fuit, memoriam reficit. Communio præsens denotat, quod corporis & sanguinis Iesu Christi manducatione cum illo vniti coniunctique maneamus. Denique viaticum futurum tempus innuit, quod Sacramentum hoc, velut viaticum & saluus conductus, cum ex hac vita decedimus, nobis dari solet.

Hoc supposito materiam iam auspicor, dicoque Lutherum nouorum commentatorem paradoxorum, de effectibus Eucharistiae dum loquitur, asserere, primum Sacramenti huius effectum esse, mortiferorum delictorum remissionem, & nullam idcirco ad id præparationem requiri; at quo plura quis se & grauiora admisisse flagitia nouit, eò aptiorem, dignioremque esse, ad hoc vt Sacramentum admittatur: nec confessionem præuiam necessariam esse, sed vnica, sufficere fidem, qua credat omnia sibi hac Sacramenti sumptione peccata à Deo condonanda, ita docet sermone

de

dē digna ad Eucharistiam præparatione, quæ anno millesimo quingentesimo decimo octavo habuit, hoc verò modo id conatur astruere, quod Redemptor Iesus peccatores & non iustos ad Sacramentum hoc vocare venerit. Eiusdem quoque opinionis est Martinus Remitius: contrarium in Institutionibus suis tradit Caluinus, & particulare iter ingressus, vult poenitentia prius hominem iustificari, docetque fidem & charitatem ad dignè Eucharistiam recipendam imprimis requiri.

Catholica verò Ecclesia, omnes hæc hæreticorum opiniones conuellens, in Concilio Tridentino duo circa hoc imprimis docuit: primum, præcipuum, primariumque Eucharistiae effectum non esse mortalium peccatorum remissionem, sed animæ nutritionem, & à peccando præseruationem. Alterum, præparationem ad Eucharistiam non solam, nudamque fidem esse, sed veram poenitentiam, peccatorumque confessionem. Quod è facis literis abundè sufficienterque astruere possumus. Primum in vniuerso sexto Ioannis capite dictum scriptumque non est, Sacramentum hoc ad peccatorum remissionem esse institutum, sed ad vitam spiritualem dumtaxat conseruandam, *Non morietur in aeternum*. Secundo Redemptor dixit: *Caro mea verò est cibus, & sanguis meus verò est potus*, hoc è quo loco eruitur, Sacramentum hoc non nisi spirituale alimentum esse, quare absurdum & penitus ineptum est, cibum potumque mortuis porrigere.

Tertio liquido id colligere est è figuris Testamenti veteris; Agnus enim Paschalis, qui Sacramenti huius figura, non nisi à mundis purificatisque comedi poterat. Panes quoque propositionis inquinatis & immundis, & cōmercio muliebri pollutis non dabantur. Ad hæc quicumque pollutus è carne sacrificiorum comedisset, in vitæ periculo versabatur, & anima in præsens discrimen adducebatur, vii in Leuitico scribitur. Denique in nouo Testamento Apostolorum prius pedes Redemptor lauit, quam sacram ijs Eucharistiam impartiret; quin & apud Matthæum grauissimè animaduersum in illum, qui sine veste nuptiali ad Regias nuptias ingredi præsumperat, Apostolus adhæc idipsum docet, dum probati iumentem vult, antequam ad sumendum sefe

ingerat, *Probet autem seipsum horas, & sic de pane illo edat.*

E quibus efficio insignem diligentemque præparationem in Eucharistia sumptione necessariam esse, atque idcirco primum illius effectum non esse peccatorum lethaliū remissionem, nisi forte per accidens, & aliqua per excusabilem obliuionem adhuc in conscientia reperiantur, quamuis omnem & extremam sumens diligentiam adhibuerit, poenitentiam vt in se excitaret, diligenterque ac se. rō omnes conscientia angulos excuteret.

Dicendum ramen Sacramento hoc peccata venialia directè & per accidens remitti, bonisque operibus, quæ peccatum occiderat, quibusque omne meritum abstulerat, quæque Theologi opera mortificata dicunt, vitam restitui. Eius rei Prophetæ historia nobis id reddet manifestius. Hic enim cum vidua Sanaimitidos ædes subiret, filium illi suum ad vitam reuocauit; oleum illius & farinam multiplicauit: quod præsagium fuit & figura, Christum omnium Prophetarum regem, qui hoc Sacramento continetur, cum animam viduam & afflictam, quæ Deum & sponsum suum peccatis amisit, ingreditur, filios illius, id est, bona opera, quæ olim ediderat, sed quæ deinde peccatum morti tradiderat, resuscitaturam, & facrum gratiæ oleum per poenitentiam iam acquisitum, & meritum farinam multiplicaturum.

Ecce & aliam allegoriam, Israelitæ in captiuitatem Babylonicam cum adducerentur, ignem sacrum in puteo quodam obliuio deliderunt, ne in profanorum manus incideret, in quo septuaginta ipsi annis delituit, totidem annis in captiuitate mansere, sed ubi in libertatem restituti in patriam venere, & ignem quæsitum puteum aperuerunt, nihil ignis repererunt, sed aquam quamdam crassam & viscosam, quæ radijs solis exposita flammam concepit & ignem petulantissimè, *Non inuenerunt ignem, sed aquam crassam. Hoc è tempus affuit, quo sol resulsit, qui prius erat in nubilo, accensus est ignis magnus, ita vt omnes mirarentur.* Morale hinc sensum expescaturus aio: dū anima in peccati captiuitate abducitur, ignis charitatis, deuotionisque in conscientia puteo iacet extinctus, nihilque præter aquam peccati, & tenax mundanarum vanitatum

1. Cor. 10. pane illo edat.

4. Reg. 4.

Eucharistia opera mortua viuificat.

Macch. 7.

1. Reg. 10. 1. Cor. 10.

1. Reg. 10.

1. Reg. 10.

1. Reg. 10.

1. Reg. 10. 1. Cor. 10.

1. Reg. 10. 1. Cor. 10.

viscus reperitur, at ubi captiuitas illa finem accipit, anima que libertati restituitur, quamprimum vt radijs solis in hoc Sacramento refulgentis exposita est, accenditur, totaque ignescit, quod per Sacramenti huius receptionem opera mortificata vitam recipiant.

Radix, quæ ad Solis conspectu accenditur.

Esse tradunt auctores radicem quandam, Græcis *ἀριγίς* dictam, quæ ignem concipit & accenditur, mox vt in Solis conspectum venit. Verum hoc an sit, nescio, scio tamen opera nostra & virtutes, veras salutis nostræ radices, peccato aridas, & quodammodo emortuas, quamprimum meriti vitam nancisci & accendi, vt Sacramenti huius in Eucharistia resplendentis radios sentire. Atque huc referre licet Psalmistæ illud: *Carbones succensi sunt ab eo.* Id est, opera nostra, quæ carbonum inftar in peccato nigrescebant, lucida fieri, flammareque, cum ad Sacramenti Eucharistici ignem accesserint, incipiunt. Sed habet & alios effectus non inferiores.

Psal. 17.

Præterita peccata remittit, & à futuris præseruat ac tuetur. In huius rei figuram factum est, vt arca Testamenti à terra Philistæorum redeunte, & ad ripam Iordanis accedente, aque superiores, quæ à fonte descendebant, steterint, & inferiores à fluxerint: *steterunt aque descendentes in loco vno, & ad instar montis tumescentes apparebant procul ab vrbe, quæ vocatur Edon, vsq; ad locum Sarthan, quæ autem inferiores erant, in mare solitudinis* (quod nunc vocatur mortuum) *descenderunt, v; que quo deficeret.* Arca hæc venerabile Sacramentum denotabat, quod mox vt ad animam accedit, a quæ superior est, id est, peccata præterita renuntiantur, inferiores verò delabuntur & pereunt, quod à futuris, quæ in animâ deuoluerant, præseruet ac defendat.

Ios. 3.

Huc alludens Dauid obstupescit, quod arca veniente aquæ steterint, & cursum interrumperet ad caput suum reuersæ sint, *Quid est tibi mare, quod fugisti, & tu Iordanis, quia conuersus es retrorsum;* de mari quidem rubro scriptum est Exod. 14 de Iordane vero Iosue capite 5. Sed in venerabili Sacramento satius hoc est demirari, nam, vt ad arcæ conspectum fluxus & vadæ marinæ non modò quiescere, sed etiam retrorsum conuersæ sunt; ita quoque ad Domini in hoc Sacramento præsentiam vitia fugiunt, superbiæ fluxus detumescit, ambitio

Psal. 113.

subsidit, vanitas sopitur, & concupiscentiæ prauorumque desideriorum flamma extinguitur.

Qui apud Danielem similis filio Dei apparuit, ita Babylonicæ fornacis ignem temperauit, vt tres pueros, qui in eandem coniecti erant, offendere non potuerit, *Et species quartæ similis filio Dei,* Mundus hic, auditores, Babylon quædam est, caro fornacis vice fungitur, & ignis concupiscentiæ, in qua quotidie animæ aduruntur & ardent, at mox vt Dei filius in hoc Sacramento delitescens, in hac fornace se conspiciendum tradit, ita ignem hunc moderatur, vt animis nocere non possit; appetitui dominatur, sensualitatem refrænatur, & humanarum passionum ardorem extinguit.

III.

Dan. 3.

Sacramentum concupiscentiæ ardorem extinguit

Animalia, quæ apud Ezechielem curram triumphalem trahere describuntur, diuersa inter se erant & distincta; at quoniam spiritus Domini erat in rotis, superne verò similitudo vultus hominis; idè omnia pacata erant & quieta. Deus homo in hoc Sacramento haud dubiè est, non igitur mirum est, passiones quiescere, & refrænatas iugum pati, quæ velut feræ quædam truculentæ & indomitæ, ac nimium inter se discrepantes vitæ nostræ curram trahunt, cum spiritus Dei & Deus ipse imperium hic exerceat. Hic scilicet vitia domantur, passiones cohibentur, atque omnis in moribus corruptio corrigitur ac tollitur.

Ezech. 1. Sacramentum hoc passiones domat.

Socratem Philosophum cum salacem & libidinofum Scyprus Physiognomicus censuisset, ridere cepit Alcibiades, qui id coram audiebat, vipote qui præceptorem longe aliquid virum nosset, & ab omni praua cupiditate remotissimum, sed defendere Physiognomicum cepit Socrates dicens, rem acu hic tetigit, & morbum meum quam scitissime è pulsi cognouit; si enim me sobrium, temperantem & castum modo videas, Philosophiæ asserendum, quæ naturam meam correxit, & animæ inclinationes refrænans, in alium me virum commutauit. Idem de sancta communionem dicendum, ac credas velim, si humilem, prudentem, piûm, castum, temperantem, honesteque conuersationis te videas, sacrosanctæ id Eucharistiæ asseribi oportere; illa quippe morum

Socratis apophthegma.

morum vitia tollit, naturæ corruptionem corrigit, & affluentem animabus gratiam imperitur.

Atque hic vnus è præcipuis Sacramenti effectibus est, quòd scilicet gratiam recipienti conferat, collatamque adaugeat; idque ex Psalmographi mente, *Multiplacabis in anima mea virtutem*. In quo obiter notandum, Eucharistiam videntium cibum esse, per quem, & cù quo homo, spiritualiter in Baptismo regeneratus, in vita spirituali conferuatur. Non igitur per illam prima gratia donatur, sed ei, qui iam per gratiam viuuit, noua conferitur; vnde Dei filius ait, *Ego veni, vt vitam habeant, & abundantius habeant*. Gratia enim tam abunde luculenterque hic conferitur, nihil vt animæ denegari queat.

Hoc conuiuiorum apud veteres priuilegiū erat, nihil vt denegari posset, quod inter epulandum petitur esset. Ita prudens & cordata Esther populi sui libertatem, restitutionemque petiuit, quem Aman inuidia æstuans iam condemnauerat, exspectauit, donec Assuerus mensæ accumberet, & oportuno hoc tempus putauit, cum sciret, petita inter conuiuā dum concedi solere. Hoc etiam tempus sibi delegit Herodias, cum filix iussit, vt Ioannis Baptistæ caput in lance peteret, peteret inquam à rege, dum mensæ accumberet, *Et pœnituit regem propter insurandum, & propter simul discumbentes*. Si in veterum conuiujs mos hic erat, melius is haud dubiè in epulo Eucharistico seruatur; nihil enim hic animabus denegatur; hic audacter quilibet petant, hic audient, *Petite & accipietis*. Herodes dimidium regni se hic daturum puellæ iurauit, *Et iurauit illi, quia quidquid petieris, dabo tibi, licet dimidium regni mei*. At longè munificentior hic est Deus, nam integra se daturum spondet regna, imò suos filios effecturum, & ex hominibus in Deos constituturum: *Dedit eis potestatem filios Dei fieri*; quod ad primum; *Ego dixi, dii estis & filij excelsi omnes*, quod ad alterum.

Narrat Augustum Suetonius sex olim conuiujs lautè excepiisse, vtque magis munificentiam splendoremque suum patefaceret, tres decorum & tres dearum schemate induisse, ipsumque in medio velut Deum supremum cõsedisse. friuolum hoc & absurdum, rei veritas tamen est in Sacramento Eucharistico, homi-

Bess. de Sanctis.

nes deficiari, & animas cœlestes penitus effici.

In hoc Sacramento Diabolus exploditur & sugillatur, quodq; olim ille ad arboris vitæ esum inuitans promisit: *Eritis sicut dii*, vere in Eucharistia nostra locū habere constat: quicūque enim dignè cõmunicant, sicut Deus quidam sunt; & hoc testatur in Euangelio Dominus, *Sicut misit me viuens Pater, & ego uiuo propter Patrem, & qui manducat me, & ipse uiuet propter me*. Cibus quidam mortem nobis attulit & calamitatem, nouus hic cibus vitam & diuinitatem adfert: *Qui manducat me, & ipse uiuet propter me*. O verba notatu dignissima! quali dicere vellet, Quemadmodum caro mea vitæ diuinæ participes est, & verbo, mirabili hac substantiarum personarumque vnione adunita est in incarnatione; ita quoque qui carnem meam manducauerit, de vita mea participat, inque meipsum per Sacramenti vnionem conuertitur. Quod etiam è verbis illis colligere est, *Qui manducat carnem meam, in me manet, & ego in eo*. scio verba hæc diuersimodè exponi posse; *in me manet*, id est, *in me uiuit*: nam qui Sacramentum hoc recipit, non in se uiuit, sed in Christo. atque hoc pacto se vixisse ait Paulus, *Viuo ego, iam non ego, uiuit uero in me Christus, &c.* id est, olim in mūdo, in Iudaismo, inque peccatis vixi, sed iam murata sunt omnia, & nouam vitam uiuo. *In me manet*, id est, *in me quiescit*; quod qui dignè communicat, in Deo suo contentus sit, nihilque amplius in mundo desideret, nihil in terra concupiscat, similis illi, qui cœli desiderio æstuans dicebat, *& à te quid uolui super terram?* At melior & conuenientior expositio est, *in me manet*, id est, *in me conuertitur*, Deus fit & est, non amplius homo.

Hic cogitationes sistas velim o homo, hic mentem in sublime sustollas, hic consideres, quantum peccatum sit à Deo se suo seunge-re. Si tyrannus immanis & barbarus omnem abs te cibum auelleret & separaret, quem integro anno comedisses, an non insignem in te crudelitatem & inauditam, exerceret? patrem siquidem oculorum, aurium, pedum, manuum auelli oporteret, nullumque in corpore membrum foret, quod non incidi & decorticari imminuique deberet, quod barbaricum & immane foret. Cibus hic cœlestis, homo, quem in communione sumpstisti, in te conuersus est,

N n

iam

iam non nisi vnus & idem es cum eo: cum igitur ab illo te separas, oculi partem illi auferas, pedes & manus illius truncas, aliaque membra rursus in discerpis. Quæ crudelitas immanis & inaudita. Huc aludens Paulus magna energia, effrenataque dicebat, *Tollens membrum Christi faciam membrum meretricis*. led in effectibus pergamus vicerius.

1. Cor. 15.

IV. Sacramentum hoc calorem & ardorem pietatis succendit, animasque sancto quodam zelo & æstu inflammât. Huius rei figuram producam. Elifæus Propheta, cum mortuo puello superincubisset, & oculos oculis, os ori, manibusque manus applicasset, pueri caro calefieri cœpit, & vitam recuperauit. *Incubuit Elifæus super puerum, posuitque os suum super os eius, & oculos suos super oculos eius.* &c. & *calescens est caro pueri.* Ita quoque credendum Prophetarum rege Christo in Sacramento hoc nobis se accommodante, & oculos, os, manus, totumque corpus nostro adaptante, animam pietate calefactum iri, & vitæ restitutum; *Etiam si mortuus fuerit, viuet.*

4. Reg. 4.

Si certum est, vi reuera est, sceminam Hæmorrhoidiam, de qua in Euangelio scriptum, quæque fluxu sanguinis laborabat, solo simbrarium Dominicæ vestis tactu, sanitati restitutam fuisse: quam obsecro virtutem, quos pietatis ardores, quos amoris æstus anima tactu, imò reali propriæ carnis & sanguinis filij Dei manducatione in se sentiet: Sacramentum hoc fornax est ardens, & flamma, quæ semel in anima vbi fuerit succentâ, fieri non potest, quin ardeat, & scintillas eriauletur. Huc respexit Sapiens crediderim, cum dixit, *Nunquid potest homo abscondere ignem in sinu suo, ut vestimenta sua non ardeant?* Non potest ignis amoris diuinitatisque ita abscondi, quin se prodât, & in apertum foras prodeat.

Mat. 9.

Etiam hanc exprimere volens Spiritus sanctus, metaphoricis vltus est verbis, atque apud Psalmistam, *Calix meus inebrians quàm præclarus est!* Per inebriantem hunc calicem Sacramentum hoc intelligit, in quo animæ ita deuotione & pietate accenduntur, vt ebriæ videantur; dicere igitur voluisse videtur, quem admodum ingenium & mens illius, qui ebrius est, penitus à vino absorpta sunt, ita quoque agratia, quæ per sanguinem Iesu Christi in Eucharistia datur, anima pia ac spi-

Luc. 8.

ritualis. De quo loquens Ambrosius, hancque metaphoram exponens ait, & habetur de consecratione distinct. 2. *Quotiescumq; au, calicem Domini bibis, remissionem peccatorum accipis, etiam.* & *inebriaris spiritu, non carne.* Quo respiciens etiam Apostolus Ephesij contulit dicens, *Nolite inebriari vino, in quo est luxuria, sed inebriamini Spiritu sancto; accedite do nimiram ad Sacramentum Eucharistiæ, in qua animæ Angelorum mentæ assidentes, non minus à Spiritu sancto, quam corpora vino in mundi huius conuiuio inebriantur.*

1. Reg. 30.

Ad hæc Sacramentum hoc animabus robur & vires suppeditat. Quod præuidens & eminus præfagius Psalmographus hunc in modum locutus est, *Parasti in conspectu meo mensam aduerfus omnes qui tribulant me.* in quo aliam mensam non intellexit quam Eucharisticam, quæ asylum est & refugium animarum aduersus Diabolum auxilium. Huc etiam referri debet illud eiusdem Prophetæ: *Exurgat Deus, & dissipentur inimici eius:* in hoc enim Sacramento vix exurrexit Deus, & in animâ ingressus est, qui omne inimicorum illius agmina, atque omnes diabolicæ turmæ dissipentur, & velut fumus euanescent. Huius occasione aiebat Chrysostomus, ab hac nos mensa recedere velut leones igniuomos, & flammâ spirantes, & dæmonibus terribiles effectos.

1. Reg. 30.

Milites Dauidici cum in Aegyptium exhaustis viribus languidum erant, antequam per agros incidissent, ad regem illum deduxerunt, dederuntque illi panem, quo vires recuperavit & animum, cuius deinde Dauid opera vltus est in larrunculis hostilibus inuestigandis, quos illius ope industriaque confecit ac profligauit. *Inuenerunt virum Aegyptium in agro, & adduxerunt illum ad Dauid, dederuntque ei panem ut comederet, & refocillatus est.* Aegyptius hic peccatoris imaginem gerit, quem concionatores, milites & pugiles Dei ad Christum per vitæ conuersionem, emendationemque morum perducunt, qui sacrum hunc panem comedens, & corpore Dominico enutritus, validus & robustus redditur, vires recuperat pristinas, saepeque dux & caput agminis & exercitus Iesu Christi ad dæmores & profligandos conculcandisque constituitur.

1. Reg. 30.

Sæpe

Allegoria

Allegoria

Allegoria

Allegoria

Allegoria

Allegoria

Allegoria

Allegoria

Allegoria

Allegoria

Allegoria

Allegoria

Allegoria

Allegoria

Allegoria

Allegoria

Allegoria

Allegoria

Allegoria

Allegoria

Allegoria

Allegoria

Allegoria

Allegoria

Allegoria

Allegoria

Allegoria

Allegoria

Allegoria

Allegoria

Allegoria

Allegoria

Allegoria

Allegoria

Allegoria

Allegoria

Allegoria

Allegoria

ritualis. De quo loquens Ambrosius, hancque metaphoram exponens ait, & habetur de consecratione distinct. 2. *Quotiescumq; au, calicem Domini bibis, remissionem peccatorum accipis, etiam.* & *inebriaris spiritu, non carne.* Quo respiciens etiam Apostolus Ephesij contulit dicens, *Nolite inebriari vino, in quo est luxuria, sed inebriamini Spiritu sancto; accedite do nimiram ad Sacramentum Eucharistiæ, in qua animæ Angelorum mentæ assidentes, non minus à Spiritu sancto, quam corpora vino in mundi huius conuiuio inebriantur.*

Ad hæc Sacramentum hoc animabus robur & vires suppeditat. Quod præuidens & eminus præfagius Psalmographus hunc in modum locutus est, *Parasti in conspectu meo mensam aduerfus omnes qui tribulant me.* in quo aliam mensam non intellexit quam Eucharisticam, quæ asylum est & refugium animarum aduersus Diabolum auxilium. Huc etiam referri debet illud eiusdem Prophetæ: *Exurgat Deus, & dissipentur inimici eius:* in hoc enim Sacramento vix exurrexit Deus, & in animâ ingressus est, qui omne inimicorum illius agmina, atque omnes diabolicæ turmæ dissipentur, & velut fumus euanescent. Huius occasione aiebat Chrysostomus, ab hac nos mensa recedere velut leones igniuomos, & flammâ spirantes, & dæmonibus terribiles effectos.

Milites Dauidici cum in Aegyptium exhaustis viribus languidum erant, antequam per agros incidissent, ad regem illum deduxerunt, dederuntque illi panem, quo vires recuperavit & animum, cuius deinde Dauid opera vltus est in larrunculis hostilibus inuestigandis, quos illius ope industriaque confecit ac profligauit. *Inuenerunt virum Aegyptium in agro, & adduxerunt illum ad Dauid, dederuntque ei panem ut comederet, & refocillatus est.* Aegyptius hic peccatoris imaginem gerit, quem concionatores, milites & pugiles Dei ad Christum per vitæ conuersionem, emendationemque morum perducunt, qui sacrum hunc panem comedens, & corpore Dominico enutritus, validus & robustus redditur, vires recuperat pristinas, saepeque dux & caput agminis & exercitus Iesu Christi ad dæmores & profligandos conculcandisque constituitur.

Sæpe

Allegoria

Allegoria

Allegoria

Allegoria

Allegoria

Allegoria

Allegoria

Allegoria

Allegoria

Allegoria

Allegoria

Allegoria

Allegoria

Allegoria

Cant. 1. Sæpè mecum tacitus demiratus sum, cur sponsa in Canticis dilectum suum fasciculo myrthino similem dixit: *fasciculus myrthæ dilectus meus mihi inter robora commorabitur.* Hanc porro tandem eius reperi rationē, quod sicut myrtha naturam corroborat, corruptionem impedit, corporaque à vermibus aliisque putredine putrescentiaque præseruat; ita Sacramentum hoc, quod verè fasciculus myrthæ, in quo Iesus Christus realiter verus Ecclesiæ sponsus continetur, animabus nostris robur & virtutem suppeditat, à peccati eas corruptione præmuniat ac tueatur, à malignarum cogitationum vermibus præseruet, eos denique venustiores, elegantioresque reddat. Ad quod illustrandū figurā è veteri testamento deptomā.

Dan. 1. Tres illi pueri, qui non nisi leguminibus victabant, facies elegantiores, viuacioresque habuisse dicuntur, quam cæteri regij pedissequi, qui lautius & splendidius epulabantur, & regia è mensa quotidie alebantur, *Apparuerunt vultus eorum meliores præ omnibus pueris, qui vescebantur cibo regio: quæ verba exponens glossa addidit de suo, vultus eorum, quos panis satiebat, qui de celo descendit, apparuerunt meliores.* Eximiam hanc pulchritudinem & colorem insolitum panis, qui in Sacramento hoc comeditur, ascribens. Et sanè ita se res habet; animæ enim, quæ cœlesti hoc pane victitant, coram Deo elegantiores, venustioresque apparent, gratioresque vultum præferunt, quæ quæ delicijs & voluptatibus, quæ sunt cæcæ regiz mundi huius, enutriuntur.

Exod. 34. 29. Moyses cum in monte Synai quadraginta dies mansisset, rutilante splendensque facie descendit, adeo vt Hebræi in vultum illius oculos intendere non valeret: noua hæc qualitas & insolitus faciei splendor ac fulgor nouam, quam Propheta è diuino perceperat colloquio gratiam, designabant. Ita quoque anima è sancto Eucharistiz monte descendens, adeo lucida & venusta apparet, vt mundani cædem quodammodo videre nequeant, nec nisi indignando luminis illius splendorem intueri; & quemadmodum coram mundi oculis formosa & venusta apparet; ita quoque in seipsa reficitur ac satiatur, iuxta Propheticum illud: *Edent pauperes, & saturabuntur:* quod Eusebius Cæsariensis ante me ad Eucharistiam attulit, per pauperes intelligens humiles atque

Psal. 21.
Lib. 10. de demonstr.
Euang. c. 7.
Mat. 5.

illos, de quibus apud Matthæum sermo, *Beati pauperes spiritu,* atque hoc Sacramento hominem penitus satiari, voluntatem per charitatem, intellectum per cognitionem, memoriam denique beneficiorum recordatione. Quæ panem, qui esurientes satias, afflictos consolari, prostratos erigis, ægis mederis, languidos calefacis & succendis, pauperes ditas, miseros beas, imbecilles corroboras, pigros excitas, & animas inflammas! Hi sunt Sacramenti huius effectus, qui ad animam spectant, iam producam illos, qui corpus concernunt, quos in secunda concionis parte deducturum me promiseram.

Hoc itaque Sacramentum, auditores, non animæ modò virtutem communicat, sed in corpore etiam eandem patrefacit. Atque in transfiguratione gloria, quæ in Iesu Christi anima conclusa erat, non in corpus modò deriuata est, sed ad ipsas etiam vestes dimanauit, quæ niuis instar candidæ factæ sunt, *Et vestimenta eius facta sunt alba sicut nix, &c.* Ita quoque occulta & arcana Sacramenti huius virtus non in anima solù continetur, sed exterior etiam se prodit, & in ipso corpore apparet. Atque idcirco Cyrill. Hierosolymitanus ait, Sacramentum hoc tū animā, tū corpus sanctificari: Gregorius vero Nyssenus salutare medicamentum vocat, prauas corporis nostri affectiones corrigens: equidem addo ipsas etiam agritudines, morbosque eodem fugari, profligarique.

Magnum profectò miraculum fuit, in Israelitarum de Aegypto exitu inter sexcenta hominū arma gerentium millia, exceptis etiam sceminis & pueris, nullum inter eos infirmum, imò ne morbidum quidem aut languidū inter greges pecus inueniri: ita porro hoc obseruauit Dauid, *Non erat in tribubus eorū infirmus.* omnes sanitate hanc & vegetā corporū dispositionē agni Paschalis manducationi ascribunt: si hoc verè ita se habet, quod etiam firmiter credo, multò mihi sic verisimilius, veri agni, Iesu Christi in quā, māducatōne, quæ in Eucharistia peragitur, animā à peccatis, ac sæpenumero corpus à morbis tueri. Huc collinās Apostolus ad Cor. ait, plurimos, quod malè comunicassent, & indignè corpus & sanguinè Domini māducaisset, in varios grauēssimos morbos incidisse, *Idco inter vos multi infirmi, & imbecilles, & dormiunt multi.* Adeo vt qui

VI.
Mat. 17.

Catech. myst. 4. 0. rat. catech. 5. 37.

Psal. 104.
Sacramentum hoc à morbo corpora præseruat,

1. Cor. 11.
dignè

Sacramen-
tum panis
vitæ dicitur.
Ioan. 6.

Ezech. 17.

Matt. 8.
Act. 5.
1. Reg. 2.

Iob 17.

Ioan. 4.

Ioan. 11.

dignè preciosum hoc corpus recipit, iure meritoque dicere queat, quod olim Psalmographus, *Non timebo mala, quoniam tu mecum es, id est, cum mecum sis, & ego tecum Domine in Sacramenti huius receptione, nullam timebo aduersitatem, nullam animæ malum, quod peccata sunt, nullum etiam corporis, quod ægritudines & morbi, formidabo.*

Atque hæc est ratio, cur Sacramentum hoc in sacra Scriptura vitæ panis nuncupetur, *Panis, quem ego dabo, caro mea est pro mundi vita.* quod corpus ab imbecillitate & ægritudine naturali præferuans in causa sit, cur vita potatur diuturniori, atque ita se rem habere credendum est. si enim ad nudam Prophetæ vocem & clamorem clamantis, *ossa arida, ossa arida*: ossa ad vitam redierint, & corpori vita constituerint; si Hæmorrhøissa ad contactum vestis Iesu Christi sanitatem recuperavit; si Petri umbra morbos depulit; si pallium Eliæ prophetiæ donum Elisæo communicauit, & aqua Iordanis illi transitu concessit; an non potiori ratione Christi corpus vobis in hoc Sacramento vitam conferet, & ab omni morbo infirmitateque tuebitur?

Ita enim corpus defendit, tuetur, & vndique communit, vt à nullo inuadi queat, & ad omnem fortunæ casum aduersitatemque inuictum reddat, nulliq; cedens insultui. Si enim Iob in afflictionum medio dicere potuerit, *Pone me iuxta te, & cuiusvis manus pugnet contra me;* Christianus, qui hoc in Sacramento verè Deum suum recipit, & iuxta se collocat, multò securior esse potest, nihilq; in omnib' mundi casibus, immo & morbis infirmitateque formidare.

Debilis fides reguli sciebat, Christum, si vel descendere, & præsens adesse dignaretur, filium à morbo liberare posse, vitamque conseruare; quare obsecrans ait, *Domine descende, priusquam moriatur filius meus.* Eiusdem farinae erat & fides Marthæ, cum diceret fratrem, si Christus adfuisset, moriturum non fuisse, *Domine si fuisset hic, frater meus non fuisset mortuus.* Cui igitur idem hic Deus in Eucharistia præsens adsit, perque communionem animæ nostræ vnitus sit, & in corpus nostrum receptus; an non certissimè credendum, eadem illum polle- re potestate, tam in morbis scilicet depellendis, quam vita nostra prolonganda? si ad ossium Eliæ contactum mortuus ad vitam redire po-

tuit; an non Christi filij ipsius Dei corpus eadem virtute pollebit? & an non, quod multò minus, ægritudines corporales perfrabit ac tollet?

Sacramentum hoc aduersus omnes infirmitates morbosque & ad vitam conseruandam admodò efficax & potens est, immortalitatem vt causetur, corporaque ab omni corruptione, putredineve præster immunis. Ideoque S. Ignatius in Epist. ad Ephes. ipsum *Pharmacum immortalitatis*, & Cyrillus Alexandrinus cibum *nutrientem ad immortalitatem & vitam æternam*, nominare non dubitarunt. Ambo verbis illis Christi apud Ioannem innixi: *Qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem, habet vitam æternam.*

Huc facit, quod de auib' quibusdam Indiæ Orientalis tradunt historici, que quod cy- namomi, cariophyllorū, musciq; flore, alijsque arboribus odoriferis victit, carni sibi parant incorruptibile, & non putrescibilem. Si arbor hæc corpora auicularum à corruptione defendere potest, & à putredine tueri, non mirum, si corporis sanguinisq; Iesu Christi, qui vera arbor vitæ, sumptio hominum corpora immortalia & incorruptibilia reddere queat. Vitæ arbor in medio Paradisi condita hæc à Deo virtutè nacta erat, vt corpora à morte conseruare posset & immortalitatè reddere; & quoniam arbor hæc Iesu Christi typus est, qui vera vitæ arbor in medio Ecclesiæ cõstita, dico, solâ hæc homini immortalitatè conferre posse, iuxta id Euangelium, *Qui manducat hunc panem, vivet in æternum.*

Omnès, quos in mudo reperire est cibus, corruptioni obnoxiosos nos reddunt, inq; cineres nos paulatim redigunt, & nihil minus cogitantes conuertunt; solum hoc Sacramentum, cibus inquam cœlestis & diuinus, à morte corruptioneque nos defendit ac protegit.

Stratonicus dux, referente Plutarcho, cum Stratonici quodam die per agros obambulare, vidit multos è puteo magno labore sudoreq; aquam haurientes, à quibus petijt, num ad bibendum sapida & idonea fore; cumque omnes sapidam esse, & omnes accolæ regionis ex eadem bibere assererent, sibi id non videri ait, sed noxiam potius & insalubrem: atque hanc dicti sui rationem reddidit, quod omnes, qui ex eadem biberent, pallidulos cinereosq; cerneret, quod aquarū potationi ille adscribent, quæ colorè

immu-

immutabant, & pallorem inducebant. Idem omnino de cibis mundi, omnibusque, quæ hic haberi possunt deliciae, cogitandum: quicumque enim pallidos hominum vultus & mortis colorem, quem omnes naturæ vultu præferunt, contemplatus fuerit, iudicabit, cibos hos & aquas inspidas in causa esse, cur corruptioni sint obnoxij: sed hoc in sacramento vita confertur, & esca hæc supernaturalis mortem mortalitatis excludit. *Qui manducauerit ex hoc pane, viuet in aeternum.* Profecto sacramentum hoc immortalitatem causatur, eritque in generali mortuorum resurrectione causa, cur corpora resurrectione sint, atque ideo in symbolo Nicæno *symbolum resurrectionis* à Patribus nominatur: ac deinde Iustinus Martyr, S. Cyrillus, S. Irenæus, alijque scriptores asserere præcipuam resurrectionis nostræ causam Eucharistiam futuram; quod carni huic molis vires, virtutemque à morte ad vitam resurgendi suggerat. Atque idcirco huc trahi potest illud Isaie, *Viuent mortui tui, interfecti mei resurgent, &c. quia ros lucis ros tuus, & terram gigantium detrahes in ruinam.* Quo loco haud dubie de resurrectione locutus est, atque filius patri ait, *viuent mortui tui, & mei quoque ad vitam resurgent, quod manna, quod emisisti, luminis quidam ros fuit, quo terram dæmonum in ruinam detraxisti, vel sepulchra intelligi oportere, in quæ dæmones & mors, feri illi gigantes & metuendi mortuos transmittunt; simulque notandum, per rorem hunc luminosum Hebræorum manna intelligi non posse, sed tropologice figurateque hoc sacramentum; quod manna non nisi nocte plueret, & sole exoriente liqueceret; at hoc ros luminis appellatur: ad hæc tempus legis Mosaicæ tempus erat nocturnum ac tenebrosus, hoc vero claritatis, dici & luminis, iuxta id Apostolicum, *Nox præcessit, dies autem appropinquauit.* Quidquid demum sit, videtur Propheta sub obscuris verborum horum iauolueris de Eucharistia locutus, ac dicere voluisse, illam potissimam mortuorum resurrectionis causam esse. Quod egregia ex Apocalypsi deprompta figura faciet manifestius.*

Suas enim Ioannes visiones enarrans, vidisse se ait animas interfectorum sub altari clamantium ac vindictam deposcentium,

*vidi sub altari Dei animas interfectorum clamantium, & que quo Domine. Ait vidisse se animas sanctorum orantium Deum, vt iudicis instar descenderet, eo quod à corpore sequestrata plena integraque beatitudine non fruerentur; ac sub altari clamasse, quod scirent, per sacramentum hoc, quod in altari continetur, corpora sua resuscitanda, tuncque gloriam & felicitatem eorum plenam ac perfectam fore: Idem quoque docet in Euangelio suo idem Ioannes, *Qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem, habet vitam æternam, & ego resuscitabo eum in nouissimo die.**

Apo. 6.
Ioan. 6.

Apud veteres moris erat, vt in solenni Imperatorum Consulumque epulo conuiujs donaria darentur, & apophoreta, quæ domum deferrent, imo & serui interdum, qui mensæ seruiant, in libertatem vindicabantur; testatur hoc Tertullianus. In epulo Eucharistico maior etiam magnificentia splendorque appareret, quod hic pretiosum illud monile corporis Dominici, donariumque amplissimum doneatur, peccatoribusque, qui vera mancipia, libertas; quod vnum è præcipuis sacramenti huius effectis sit corporum resurrectio, & in die iudicij, quo generalis omnium mortuorum fiet resurrectio, ipsa creatura liberatur à seruitute corruptionis filiorum Dei, vt retext Apostolus.

VII.

Eia igitur, Auditores, resurrectionem illam generalem expectantes sæpius ad regium hoc & magnificum conuiuium accedamus; sacramento hoc admirabili, quod tantos tamque præclaros in animo, corporeque effectus producit, animam pascamus, cibum hunc, qui recipientibus robur, vitamque confert, frequentemus. Magnus sacerdos Melchisedech Abrahamo, è conflictu cum defatigatus & fractis viribus rediret, frustum panis dedit, vt recuperatis restauratisque viribus, Deo vota & sacrificia persoluat. Ita quoque summus Pontifex Christus, cum Apostolos defatigatos & animum despondentes cerneret, panem illis Angelorum dedit, & eundem quoque nobis in afflictionum nostrarum impetu, & tentationum conflictu communicat, vt animæ refectæ, confortatæque, viribus recuperatis fidele illi obsequium persoluant.

Rom. 8.
Gen. 14.

Agnus typicus & figurans Israelitis vires & animos.

N n 3

animos

Sacramen-
tum hoc
vires con-
fert ad pec-
cato egre-
diendum.

Ioan. 6.

Psal. 77.

Serm. de
pace laps.
dana.

Judic. 7.

Psal. 45.

animos dedit, captiuitate Aegyptiaca se vt
eximerent; neu prius egredi potuere, quam
manducatio hæc peracta esset, illiusque san-
guine postes & domorum tincta superlimina-
ria. Quod certissimum præfagium & veris-
simum est, sacramentum hoc, in quo verus
Paschalis agnus continetur, robur & animos
suggerere, a peccati seruitute & mundi huius
Aegypto exeundum: neu prius se egredi quis
nostrum posse speret, aut in libertatem vin-
dicari, quam agnum hunc comederit, & pretio-
so illius sanguine animæ postes & introitus
tinxerit. Ita quippe in Euangelio scriptum le-
gimus: *Nisi manducaueritis carnem filij homi-
nis, & biberitis eius sanguinem, non habebitis
vitam in vobis.*

Verba illa Psalmi 77. *Panem Angelorum
manducauit homo*, interpretes nonnulli hoc
modo legunt, *Panem fortem*: vt hinc manife-
stum fiat, sacramentum hoc robur & animos
suggerere; & sane sanctus Cyprianus duranti-
bus Ecclesie persecutionibus, Christianos ex-
hortabatur, hoc vt se sacramento communi-
rent, quod timidis animos addere, & e ceruis
leones animosissimos reddere asserbat.

Huius occasione Diuus Ambrosius venera-
bili huic sacramento historiam Gedeonis ac-
commodat, qui quadam nocte Madianitarum
castra exploraturus, militem quemdam in ex-
cubijs collocatū socio narrantem clanculo au-
diuit, *Videbatur mihi quasi subcinericius panis
ex hordeo volui, & in castra Madian descende-
re, cumque peruenisset ad tabernaculum, per-
cussit illud atque subuertit, & terra funditus
coæquauit.* Cui socius percussus respondit, *Non
est hoc aliud nisi gladius Gedeonis, qui nobis
omnibus vitam eripiet, & aciem nostram di-
sperdet ac subuertet.* Equidem somnium hoc
prophetiæ loco habens, dico panem hunc sub-
cinericium non esse aliud, quam pretio-
sum Iesu Christi corpus, sub humanitatis no-
stræ cineribus coctum efformatumque: sed
panem fermento malitiæ carentem; quique
omnes inimicos nostros in fugam agit: gla-
dium quoque non Gedeonis, sed Iesu Chri-
sti, qui potentias infernales subuertit ac dissi-
pat. *O Deus refugium nostrum & virtus, adiu-
tor in tribulationibus, qua inuenerunt nos
nimis.*

Vos igitur, Auditores, auditis tam eximijs,

admirabilibusque effectibus, ad eorum para-
torem auctoremque accedite; dispicite vobis-
cum, quomodo seipsum in cibum & escam de-
derit, inque sacrificium pro nobis obtulerit:
quare & vos ipsos in dignum præsentia sua
sacrificium offerre, nihil inquam in vobis
amplius carnale, mundanum nihil, aut ter-
restre appareat. Quidam in Regum historia
cum cadauer ad sepulchrum deferrent, & in
via latrunculos conspicati essent, perterriti
perculsi que, fuga sibi, cadauere interea in
Elisæi sepulchrum coniecto, consuluerunt:
sed mox vt ipsam sanctas Prophetæ reli-
quias contigit, resuscitatum in pedes stetit,
ac vitam recuperauit; vnde fit igitur, fideles,
vt frequenti hoc *I E S V C H R I S T I* con-
tactu manducationeque e peccatis vestris non
excitemini, & ad gratiæ vitam non redeatis,
nisi quia vitijs scætetis & inquinati estis sordi-
bus. Tobias iunior quamprimum vt oculos
felle piscis inunxisset, visum recuperauit; qui
fieri igitur dicam, quod post tam salutarem
medicinam ac pharmacum, totiesq; iteratum,
adeo etiamnum excutiatis?

Daniel Propheta Babylonis sacerdotibus *DANIEL*
insultabat illudebatque, quod mortuo Deo,
qualis Bel, cibos & ferula apponerent; sed
magis deploramus oportet, quod cibus hic cæ-
lestis mortuus, id est, peccatoribus, qui corpore
quidem viuente, anima mortui sunt & putres-
centes interne, administratur.

Te igitur omnipotens atque æternæ Deus
oramus & oblectamus, vitam ijs vt conferas,
tu inquam, qui mortuos excitas, eque sepul-
chris educis foetidis & putrescentibus; tu qui
claves mortis & inferni gestas, qui vita ipsa,
quique vel vnico verbo ossa cadaueraque Eze-
chielis excitas & viuificas. Sopitos hos beni-
gne & misericors Deus excita, mortuos ad vi-
tam reuoca, afflictos consolare, totque agris
infirmisque sanitatem confer; quique nos nu-
tris & pascis, quique te in cibum in sacramento
huius mirabilibus dedisti, in nobis oblecto
præsta, quod in Eucharistia hac re ipsa efficit,
in corpore hosce effectus patra, ab infirmitati-
bus id præseruans, ad resurrectionem vocans,
immortalitatem illi reseruans, passiones edo-
mans, appetitus refrenans, & vires illi ac ro-
bur conferens; in anima vero hos: gratiam
amplifica, peccata illi condona, pietatem in
illa

illa succende, & spiritualibus virtutum reli-
quis illam locupleta, & post confectum vitæ
hujus curriculum gloriam illi in cælo confer-
immortalem, ad quam nos Pater, & Filius, &
Spiritus Sanctus perducant. Amen.

CONCIO SEPTIMA

INFRA OCTAVAM
VEN. SACRAMENTI

SEPTIMUM MIRABILE.

De admirabili præparatione ad Sacra-
mentum hoc necessaria.

Baritio.

- I. De honore mensæ Eucharisticæ.
- II. Sub una specie totum dari Sacramen-
tum.
- III. Præparatio communicaturo necessaria.
- IV. Expiatio se & expiatio quæ necessaria.
- V. De indigne sumentibus Eucharistiam.
- VI. Pars Epilogiat.

Memoriam fecit mirabilium suorum mise-
ricors, & miserator Dominus, escam de-
dit timentibus se. Psal. 110.

FIGURA.

PHILISTINÆ idolorum cultu infames
& veri Deignari, quod arcam testamenti
magna temeritate, imprudentique in ara
idoli collocassent, insignes temeritatis pœ-
nas dederunt, quodque tam sanctas reliquias
profanassent, & tam vilipendissent, inau-
dita, infamique castigatione à Deo puniti fue-
rent: ita peccatores profani & impudentes, qui
Eucharistiæ sacramentum in animæ suæ ara
constituunt, in quo idolum peccati adoratur
& colitur, in discrimine versantur, ne graui-
sime à Deo puniantur, & cœlestis indignatio-
nis, iracundiæque flagella experiantur. Est
quoniam etiam læsæ maiestatis diuinæ crimen, id-
que in summo gradu: vix igitur illi, qui il-
lius se reum statuit; quemadmodum e con-
tra sumnum bonum est, & totalis animæ sa-

lus, digne illud recipere, & præparationem
debitam, conuenientemque afferre. De hac
hodierna die loqui decreui, quod ut etiam di-
gne fiat, sanctissimi Pneumatis gratiam, auxi-
liumque inuocemus, Deiparæque intercessio-
nem in te ponamus oportet; quare magna ani-
mi dimissione, mente in cælo, genibus in terra
constituus dicamus.

AVE MARIA.

David rex magnus, & non minor Prophe-
ta, exaggeras quot Deo nominibus deuinctus
esset, inter cætera hoc velut maximum & po-
tissimum posuit; quod scilicet Deus nutritium
agens mensam illi crexerit, quæ solatio illi &
refugio in omnibus aduersitatibus calamitati-
busque foret, *Parasti, inquit, in conspectu meo* *Psal. 22.*
mensam aduersus omnes qui tribulant animam
meam. Perinde ac si diceret; Teneor haud dubie
Deus meus, multisque nominibus deuinctus
sum ad immortales & aternas tibi gratias a-
gendas, quod cum tibi è mundi me puluere
eduxisse non sufficeret, & è pastore ouium to-
tius Israelis Principem constituisse, superbe
me quoque & regifice pascere enutrireque
voueris, à mensa me brutorum ad Angeli-
cam transferendo: de mensa communionis,
deque sacramento Eucharistico loquebatur,
ad quod homo cum inuitatur, maiorem hoc
in mundo gloriam honoremque optare non
posset.

Esther reginarum omnium formosissima,
cum ad conuiuium quod parauerat, cuique
Persarum potentissimus Monarcha interfutu-
rus erat, Amanum purpuratum, ceteris ex-
clusis, vocasset, tanti Aman beneficium hoc
fecit, ut gloriabundus apud suos hoc se nomi-
ne iactaret, *Regina Esther nullum alium voca-
uit ad conuiuium cum rege præter me.* Ho-
Esther 5.
nor, quem homo ad hoc sacramentum, quod Estheris
regis cœlestis conuiuium est, & in quo Deus epulum e-
ipile præsens adest, admittitur recipit, lon-
pulo Eu-
ge maior est & excellentior, maioremque charistico
gloriandi effe-
endique se homo rationem ha-
collatum.
bet, quam Persa ille purpuratus. Quid enim re-
gina conuiuium est cum Dei collatum? quid
creaturarum mensa, si cum creatoris compa-
retur? nulla inter utramque similitudo, por-
portio nulla.

David